

Antoni Lubelczyk
Piotr Mitura

Sprawozdania z ratowniczych badań wykopaliskowych na stanowisku 4a w Korniaktowie Północnym, woj. Rzeszów

W lipcu 1992 roku, w związku z planowaną eksploatacją piasku, przeprowadzono ratownicze badania wykopaliskowe na stanowisku 4a w Korniaktowie Północnym, woj. Rzeszów. Położone jest ono na nadzalewowej terasie Wisłoka, na piaszczystej wydmie otoczonej podmokłymi łąkami (ryc. 1). Wcześniej przebadane zostało bliźniacze stanowisko 4b, położone po przeciwnej stronie drogi, na którym odkryto obiekty typu osadowego z późnego okresu rzymskiego (J. Podgórnka-Czopek 1992, s. 201—208).

W toku obecnych badań założono 7 wykopów sondażowych o łącznej powierzchni 183 m² (ryc.2). Pod około 25 centymetrową warstwą ziemi ornej występowały resztki warstwy kulturowej oraz niewielkie obiekty. Posiadały one różną wielkość i kształt, a miąższość rzadko

przekraczała 25 cm. Zawierały zwykle tylko pojedyncze ułamki ceramiki i grudki polepy, a w obiektach nr 2, 5—7, 9, 10 12, 21, 22 i 25 nie było żadnego materiału. Na większą uwagę zasługują jedynie obiekty nr: 11, 19, 20, 24, 26 i 29.

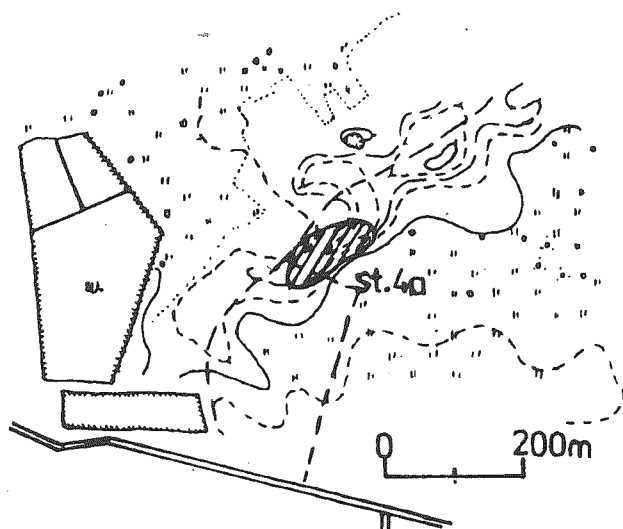
Obiekt nr 11 (ryc. 3) odkryty został w wykopie I/92 na głębokości 20 cm od powierzchni ziemi. Było to elipsowate zaciemnienie o średnicy 130 i 190 cm, wypełnione ciemnoszarym, popielatym i szarżółtym piaskiem. W przekroju jama ta posiadała nieckowaty kształt i miąższość 60 cm. W jej górnej partii, oprócz polepy znaleziono również 17 mało charakterystycznych fragmentów ceramiki z późnego okresu rzymskiego. Obiekt nr 19, o jajowatym kształcie i średnicy 30-40 cm, wystąpił w wykopie V/92 na głębokości 30 cm (ryc. 4). W jego ciemnoszarym wypełnisku znaleziono dolną partię garnka kultury łużyckiej (ryc. 6, a).

Nieco dalej zarysował się obiekt nr 20 wypełniony szarobrazowym piaskiem o różnych odcieniach. Znaleziono w nim 3 fragmenty ceramiki prahistorycznej i grocik krzemienisty (ryc. 6, e). Podobny grocik z osady w Kosinie przypisany został przez S. Kadrowa kulturze trzcinieckiej (1992, ryc. 6, b).

W wykopie VII/92, na głębokości 30 cm, odkryto dosyć duży i owalny obiekt nr 24 (ryc. 5, a). Posiadał on średnicę 170—190 cm i miąższość 40 cm. Wypełniał go szaropopielaty piasek i polepa. Jama ta zawierała 25 mało charakterystycznych fragmentów ceramiki z okresu rzymskiego oraz dwa większe kawałki spalonego drewna.

W wykopie VI/92 wystąpiły obiekty nr nr 26—29, z których obiekt nr 28 to wkop nowożytny, a obiekt nr 27 został zniszczony przez orkę.

Obiekt nr 26, o nieregularnie czworokątnym zarysie, posiadał wymiary 80 x 50 cm, i miąższość 25 cm. Od góry występowała cienka warstewka spalenizny, dołem zaś ciemnoszary piasek. W jamie tej znaleziono 7 drobnych fragmentów ceramiki z okresu rzymskiego oraz 1 fragment garnka o baniastym brzuścu i krótkiej, wychylonej na zewnątrz szyjce (ryc. 6, b). Jego powierzchnia była okopcona i nosiła ślady dziegciu. Ten typ garnków powszechnie występuje w fazie B2 i późnym okresie rzyms-

Ryc. 1. Korniaktów Północny, woj. Rzeszów, stan. 4a Lokalizacja stanowiska

Abb. 1. Korniaktów Północny, Wojewodschaft Rzeszów, Fundstelle 4a. Lokalisierung der Fundstelle

Рис. 1. Корнякты-Северный, Жешувского воеводства, стоянка 4а. Локализация стоянки

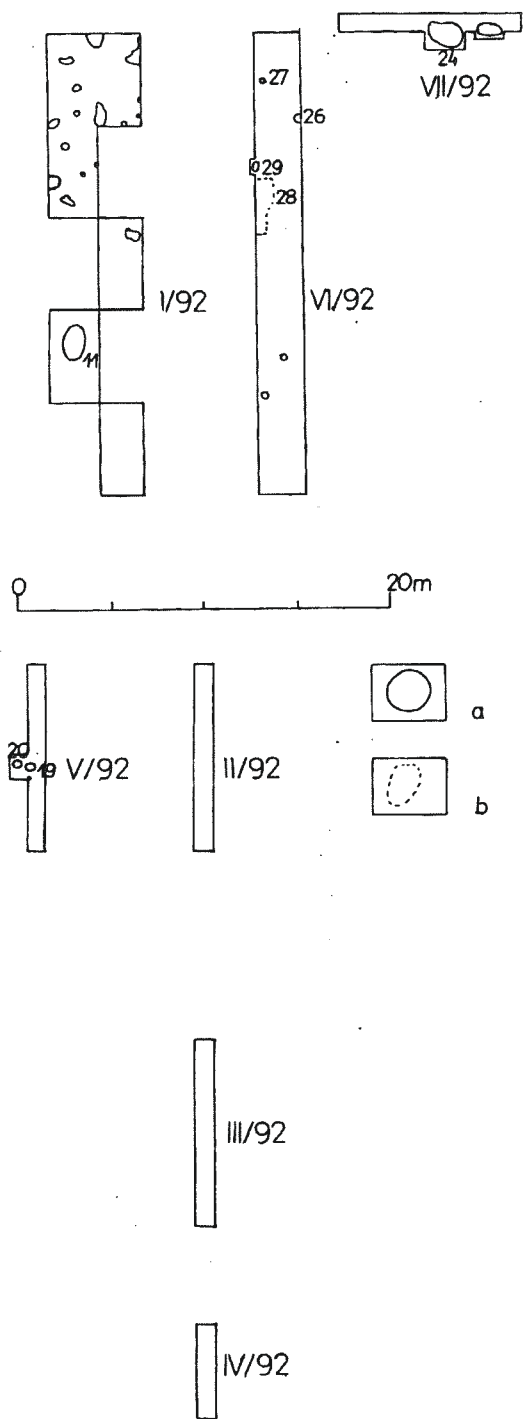

Рис. 2. Кorniaktów Północny, woj. Rzeszów, stan. 4a. Plan wykopów i odkrytych obiektów. a — obiekty, b — wykop nowożytny

Abb. 2. Korniaktów Północny, Wojewodschaft Rzeszów, Fundstelle 4a. Plan der Ausgrabungen und der freigelegten Objekte. a — Objekte, b — neuzeitliche Eingrabung

Рис. 2. Кориактив-Северный, Жешувского воеводства, стоянка 4а. План раскопок и открытых объектов. а — объекты, б — современные врымя

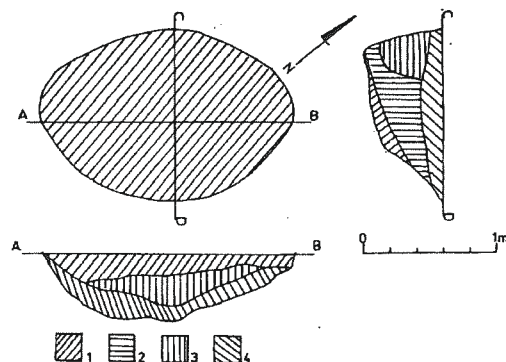

Рис. 3. Korniaktów Północny, woj. Rzeszów, stan. 4a. Rzut poziomy i profile obiektu nr 11. 1 — zbitý, szary piasek, 2 — żółty piasek z szarymi wtrętami, 3 — popielaty piasek, 4 — jasnoszary piasek

Abb. 3. Korniaktów Północny, Wojewodschaft Rzeszów, Fundstelle 4a. Grundriß und Profile vom Objekt Nr. 11. 1 — fester, grauer Sand, 2 — gelber Sand mit grauer Konkretion, 3 — grauer Sand, 4 — hellgrauer Sand

Рис. 3. Кориактив-Северный, Жешувского воеводства, стоянка 4а. Горизонтальный бросок и профили объекта № 11. 1 — избитый серый песок, 2 — жёлтый песок с серой примесью, 3 — пепельный песок, 4 — светло-серый песок

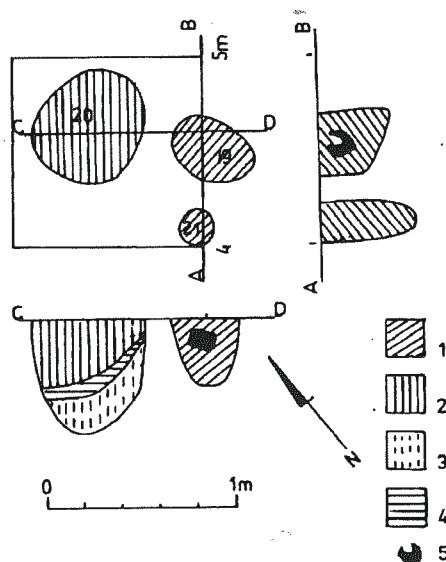
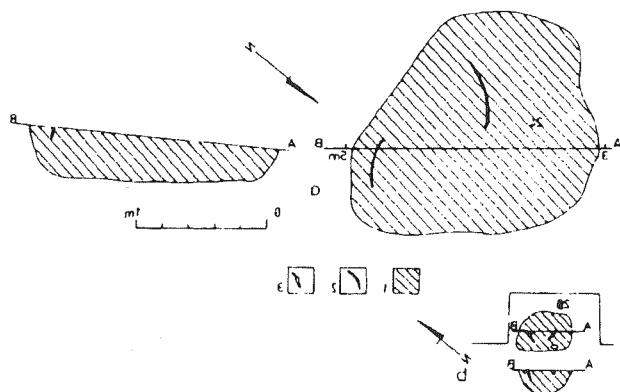

Рис. 4. Korniaktów Północny, woj. Rzeszów, stan. 4a. Rzut poziomy i profile obiektów nr: 19, 20 i 21. 1 — szary piasek, 2 — szarobrazowy piasek, 3 — brązowy piasek, 4 — gliniasty piasek o żelazistym zabarwieniu, 5 — fragment garnka w profilu

Abb. 4. Korniaktów Północny, Wojewodschaft Rzeszów, Fundstelle 4a. Grundriß und Profile von Objekten: 19, 20 und 21. 1 — grauer Sand, 2 — graubrauner Sand, 3 — brauner Sand, 4 — lehmiger Sand, rostfarbig, 5 — Topffragment im Profil

Рис. 4. Кориактив-Северный, Жешувского воеводства, стоянка 4а. Горизонтальный бросок и профили объектов №№ 19, 20 и 21. 1 — серый песок, 2 — серо-коричневый песок, 3 — коричневый песок, 4 — глинистый песок с железной окраской, 5 — фрагмент горшка в профиле

Ryc. 5. Korniaktów Północny, woj. Rzeszów, stan. 4a. Rzuty poziome i profile obiektów nr: 24 (a) i 26 (b). 1 — szary piasek z węgielkami i polepą, 2 — przepalone, większe fragmenty drewna, 3 — fragmenty ceramiki

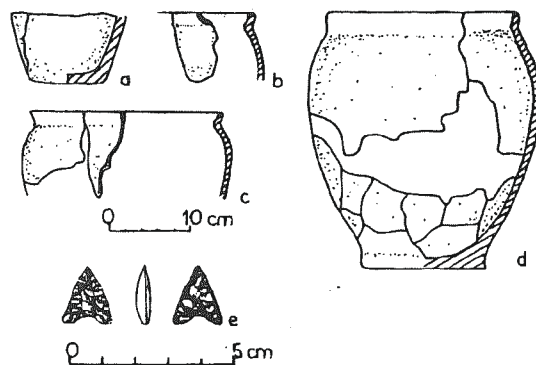
Abb. 5. Korniaktów Północny, wojewodschaft Rzeszów, Fundstelle 4a. Grundriße und Profile von Objekten: 24 (a) und 26 (b). 1 — grauer Sand mit Steinen und Bekleidung, 2 — durchgebrannte größere Holzfragmente, 3 — Keramikfragmente.

Рис. 5. Корнякты-Северный, Жешувского воеводства, стоянка 4а. Горизонтальные срезы и профили объектов №№ 24 (а) и 26 (б). 1 — серый песок с мелкими гальтиками угла, 2 — перегорелые, более крупные фрагменты древесины 3 — фрагменты керамики

kim (K. Godłowski 1977, s. 126; T. Liana 1970, s. 439 J. Podgórska-Czopek, S. Czopek 1991, tabl. VII, 2, 5; X, 2; XII, 7). Dziegę i spalenizna świadczą o produkcyjnym charakterze omawianego obiektu. Podobny charakter miała zapewne jama nr 29, w której również wystąpiły fragmenty ceramiki ze śladami dziegciu. Z fragmentów tych udało się wykleić część przydenną i wylew smukłego garnka o baniastym brzuścu i krótkiej, prawie pionowej szyjce (ryc. 6, d). Posiada on 23 cm średnicy i 31 cm wysokości. Odpowiada mniej więcej typowi IB lub IA według podziału J. Podgórskiej-Czopek i S. Czopka (1991, s. 105 i 106, tabl. VIII, 1, 4; X, 2). Oba typy datują oni na młodszy okres rzymski.

Oprócz opisanego wyżej garnka, w jamie tej wystąpiły jeszcze fragmenty drugiego naczynia o baniastym brzuścu i szyjce wychylonej na zewnątrz (ryc. 6. c).

Podsumowując wyniki tegorocznych badań stwierdzić należy, że stanowisko 4a w Korniaktowie Północnym było osadą kultury przeworskiej, funkcjonującą w młodszym okresie rzymskim. Płytko występujące obiekty zostały poważnie zniszczone przez orkę. Na podstawie wy-

Ryc. 6. Korniaktów Północny, woj. Rzeszów, stan. 4a. Wybór zabytków z obiektów nr: 19 (a), 20 (e), 26 (b) i 29 (c, d)

Abb. 6. Korniaktów Północny, wojewodschaft Rzeszów, Fundstelle 4a. Fundauswahl von Objekten: 19 (a), 20 (e), 26 (b) und 29 (c, d)

Рис. 6. Корнякты-Северный, Жешувского воеводства, стоянка 4а. Избранные памятники из объектов: 19 (а), 20 (е), 26 (б), и 29 (ц, д).

konanych sondażu sądzić należy, że zasadnicza część stanowiska znajduje się na samej kulminacji wzniesienia.

WYKAZ CYTOWANEJ LITERATURY

Godłowski K.

1977 *Materiały do poznania kultury przeworskiej na Górnym Śląsku, cz. II*, „Mat. Star. i Wcz.”, t. IV, s. 7—239.

Kadrow S.

1992 *Osada kultury lubelsko-wołyńskiej na stan. 35 w Kosinie, gm. loco, wj. Rzeszów*, MSROA za lata 1985—1990”, s. 141—151.

Liana T.

1970 *Chronologia względna kultury przeworskiej we wczesnym okresie rzymskim*, „WA” t. XXXV, z. 4 s. 429—491.

Podgórska-Czopek J.

1992 *Osada z okresu wpływów rzymskich na stanowisku 4b w Korniaktowie Północnym, woj. Rzeszów*, „MSROA za lata 1985—1990”, s. 201—208.

Podgórska-Czopek J., Czopek S.

1991 *Materiały z osad kultury łużyckiej (grupy tarnobrzęskiej) i kultury przeworskiej ze stanowiska 1 w Tarnobrzegu-Zakrzowie*, „MSROA za lata 1980—1984”, s. 71—114.

*Antoni Lubelczyk,
Piotr Mitura*

Bericht von den Rettungsausgrabungsarbeiten auf der Fundstelle 4a in Korniaktów Północny, Wojewodschaft Rzeszów

Zusammenfassung

1992 wurden auf der Fundstelle 4a in Korniaktów Północny, Wojewodschaft Rzeszów, Rettungsausgrabungsarbeiten durchgeführt. Es wurden 7 Ausgrabungen mit der Gesamtoberfläche von 183 m² angelegt, wo unter der Ackerschicht untiefe und kleine Objekte auftraten mit knappem archäologischen Material. Beachtenswert wären lediglich Objekte Nr. 11, 19, 20, 24, 26 und 29. In den Objekten Nr. 11, 24, 26 und 29 trat

das keramische Material, das sie in die spätrömische Zeit datieren läßt. Die Keramik aus den Gruben 26 und 29 trug auf ihrer Oberfläche Holzteerspurten, was von ihrem Produktionscharakter zeugt.

Im Objekt Nr. 19 wurde ein Topfboden der Lausitzer Kultur und im Objekt Nr. 20 — kleine vorgeschichtliche Keramikbruchstücke sowie eine Feuersteinfeilspitze vom „frühbronzenen“ Typ gefunden.

*Антони Любельчик
Пётр Митура*

Отчёт о консервационных раскопках исследований на территории 4а в Корнякове—Северным, Жешувского воеводства

Резюме

В 1992 году были проведены консервационные раскопки на территории 4а в Корнякове—Северным, Жешувского воеводства. Было проведено 7 раскопок общей площадью 183 м², в которых под слоем пахотной земли обнаружено неглубокие и мелкие объекты, содержащие небольшой археологический материал. Большее внимания заслуживают лишь объекты №№ 11, 19, 20, 24, 26 и 29. В объектах №№ 11, 24, 26 и 29 выступил

керамический материал, позволяющий датировать их более поздним римским периодом. Керамика из выемки 26 и 29 на своей поверхности имела следы дёгтя, свидетельствующие об их производственном характере.

В объекте № 19 было найдено дно горшка лужицкой культуры, а в объекте № 20 — мелкие обломки праисторической керамики, а также кремневый наконечник „раннебронзового типа“.